

Actueel

‘Meer CO₂ glastuinbouw niet zonder slag of stoot’

Dennis Medema, themaspecialist Energie bij Glastuinbouw Nederland, was dinsdag 7 december jl. een van de gastsprekers tijdens de Meet & Greet Energie van Greenport West-Holland. Hij nam in grote lijnen de huidige stand van zaken door wat betreft de toekomstige beschikbaarheid van CO₂. De nieuwsites Groentennieuws.nl en BloemenPlantennieuws.nl gingen met Dennis nader op dit onderwerp in. De grootste CO₂-vraag uit de glastuinbouw is zomers. Daar is daarom ook de meeste winst te boeken als het gaat over zuinig omgaan met CO₂. In onderzoeken binnen het innovatieprogramma Kas als Energiebron is hier veel aandacht voor. Door met luchtbevochtiging en een hogere temperatuur te werken, in lijn met de theorie van Het Nieuwe Telen, kunnen de ramen gesloten blijven en ontsnapt er dus minder kostbare CO₂ en is dus minder aanvoer nodig, zo gaf Dennis Medema aan.

Behoeft aan extra bronnen

Toch blijft het een gegeven dat er een grote vraag is, die niet zomaar even ingevuld kan worden. De behoefte aan extra CO₂-bronnen is groot én het liefst krijgt de tuinbouw er ook meerdere bronnen bij, om leveringsproblemen als een van de bronnen stil ligt, te voorkomen. Leveringsproblemen komen vrijwel elke zomer voor als fabrieken in onderhoud zijn, maar ook dit najaar deed het probleem zich nog voor.

Kamervragen over CO₂-voorziening glastuinbouw

Op 7 december jl. hebben Kamerleden Boswijk (CDA) en Bontenbal (CDA) Kamervragen gesteld aan de staatssecretaris van EZK en de minister van LNV over de CO₂-voorziening in de glastuinbouw. Aanleiding is de brief aan de Tweede Kamer over de zogenoemde Innovatiepilot CO₂ toedeling en een bericht van het Amsterdamse Afvalenergiebedrijf (AEB) dat SDE++ heeft aangevraagd voor de afvang en opslag van CO₂. Hiermee komt deze CO₂ van AEB dus niet ter beschikking voor de glastuinbouw. Glastuinbouw Nederland houdt over dit onderwerp al een tijd contact met de kamerleden en is blij met de aandacht voor dit onderwerp. Beide bewindslieden stellen vragen over de belemmeringen voor uitbreiding van de CO₂-voorziening en hoe het huidige beleid dit beter kan stimuleren in samenhang met de opslag van CO₂. Hierbij gaat het over hoe de oplossingsrichtingen zoals de SDE++ en Innovatiepilot CO₂ toedeling verbeterd kunnen worden. Glastuinbouw Nederland kijkt uit naar de antwoorden van de bewindslieden.

Colofon

Deze pagina valt onder redactionele verantwoordelijkheid van Glastuinbouw Westland. www.glastuinbouwwestland.nl info@glastuinbouwwestland.nl

Westland en Oostland verder in ontwikkeling warmteleiding voor verduurzaming

De gemeentelijke samenwerkingsverbanden Westland en Oostland hebben op 7 december een convenant ondertekend met Gasunie, provincie Zuid-Holland en het Rijk om samen te werken aan een aansluiting op WarmtelinQ. De zogenaamde WarmtelinQ is een leiding voor het transport van CO₂-vrije warmte van de Rotterdamse haven naar Den Haag. Glastuinbouw Nederland en Glastuinbouw Westland zijn nauw bij het project betrokken.

Gasunie en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat besloten begin november in deze leiding te investeren. Met een aansluiting op WarmtelinQ kunnen delen van de glastuinbouwsector en de gebouwde omgeving in de toekomst worden voorzien van CO₂-vrije warmte. Naast de glastuinbouwgemeenten Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp, Waddinxveen, Westland en Zuidplas sluit ook de gemeente Zoetermeer aan bij het convenant. Daarmee wil het eventuele toekomstige levering van duurzame restwarmte aan de gebouwde omgeving mogelijk maken. De warmtecoöperaties in Westland en Oostland zijn ook nauw bij het proces betrokken

Keuzemogelijkheid

Uit studies is gebleken dat warmte uit het Rotterdamse havengebied nodig is om de glastuinbouwclusters in Westland en Oostland volledig te kunnen verduurzamen. De glastuinbouwondernemers zijn koplopers met aardwarmteprojecten. De beschikbare aardwarmtebronnen zijn echter onvoldoende om daarmee de volledige warmtevraag van de glastuinbouw te dekken. Daarvoor is aanvullend CO₂-vrije warmtelevering vanuit de Rotterdamse haven nodig. Ook voor de woningen en andere bedrijven in Westland en Oostland wordt het daarmee op termijn mogelijk om te verduurzamen. Daarmee krijgen de inwoners uit de glastuinbouwgemeenten een extra keuzemogelijkheid voor CO₂-vrije warmte.

Kwaliteit en realisatie hebben hoogste prioriteit bij huisvesting internationale werknemers

Glastuinbouw Nederland kan niet vaak genoeg benadrukken dat de glastuinbouwsector niet zonder internationale werknemers kan. Door de huidige situatie op de arbeidsmarkt wordt dat belang alleen nog maar groter. Essentieel is daarom dat de huisvesting van internationale werknemers goed wordt georganiseerd én op korte termijn wordt gerealiseerd.

Kwaliteit

Voor de kwaliteit van de huisvesting voor internationale werknemers hanteert Glastuinbouw Nederland de uitgangspunten van het Agrarisch Keurmerk Flexwonen of de Stichting Normering Flexwonen. Dit keurmerk waarborgt de kwaliteit van huisvesting. De normen zijn opgesteld door vertegenwoordigers van zowel werknemers- als werkgeversorganisaties.

Drie glazen tulpen in Westland

Drie van de vijf Glazen Tulp Awards zijn in het Westland terechtgekomen. De Glazen Tulp is een stimuleringsprijs van bloemenveiling Royal Flora Holland. In de categorie Snijsbloemen is de trofee toegekend aan de Gerbera Smeagol van Holstein Flowers in De Lier.

Uit studies is gebleken dat warmte uit het Rotterdamse havengebied nodig is om de glastuinbouwclusters in Westland en Oostland volledig te kunnen verduurzamen. Foto: PR

Westland

De gemeente Westland, glastuinbouwondernemers en Warmte netwerk Westland (WnW, samenwerking tussen Capturam en HVC), werken nauw samen aan de verduurzaming van de regio. De warmtebehoefte van de 2.300 ha kassen schommelt rond de 1.000 megawatt in de winterpiek. Met de ondertekening van dit convenant werken gemeente en WnW samen met Gasunie en Glastuinbouw Nederland aan de (financiële) ondersteuning voor de verdere ontwikkeling van het Warmtesysteem Westland en de voorbereiding op een aansluiting op WarmtelinQ. Ook dit is weer een puzzelstuk richting een duurzame toekomst en het realiseren van het Warmtesysteem Westland. De partijen tekenen hiermee voor een gezamenlijke besparing van circa 200 miljoen m³ aardgas en 350.000 ton CO₂ per jaar.

Oostland

De Oostland-gemeenten streven er

naar om uiterlijk in 2050 1.680 hectare kas en 120.000 woningen van het aardgas af te krijgen. Daarbij is CO₂-vrije warmte een van de mogelijk opties. “WarmtelinQ biedt een geweldige kans om extra restwarmte in Oostland te krijgen naast de bestaande leiding in de B3-hoek, die al circa 280 hectare kas van warmte voorziet. In combinatie met aardwarmte kunnen we hiermee de glastuinbouw verduurzamen en duurzame warmte bieden aan daarvoor geschikte woonwijken”, zegt wethouder Van den Beukel van Gemeente Lansingerland. Om dit mogelijk te maken hebben de Oostland-gemeenten en de gemeente Zoetermeer niet alleen het convenant getekend, maar ook een garantstelling geboden voor een aansluiting op WarmtelinQ. In Oostland faciliteren de gemeenten en de glastuinbouwsector de komst van een regionaal warmtenet. De verdeling van aardwarmte én restwarmte via dit warmtenet gebeurt fasegewijs over alle glastuinbouwgebieden en de geschikte

woonwijken. Lokale aardwarmte kan in Oostland naar verwachting voorzien in ongeveer een derde van de totale warmtebehoefte. De rest zal dus van buiten moeten komen.

Duurzaam vestigingsklimaat

Verwacht wordt dat de vraag naar CO₂-vrije warmte uit het Rotterdamse havencomplex op termijn groot wordt. Landelijke rapporten voorspellen dat meer dan de helft van de warmtevoorziening via warmtenetten gaat plaatsvinden. Daarvoor zijn nog veel zaken die geregeld moeten worden, niet in de laatste plaats de financiële aspecten, zoals adequaat fiscaal beleid (onder andere energiebelasting) en een Warmtewet die er samen voor zorgen dat warmtedistributienetten in een hoger tempo aangelegd kunnen worden. Niettemin nemen de betrokken gemeenten nu stappen om te voorkomen dat aansluiting in de toekomst onmogelijk wordt.

gemeente. Glastuinbouw Nederland is altijd bereid om in regionaal of gemeentelijk overleg de belangen van de sector en de ondernemers te vertegenwoordigen. Uiteraard met bovenstaande prioriteiten als uitgangspunt.

Verantwoordelijkheid

De glastuinbouwsector wil en moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Kwalitatief goede huisvesting voor deze groep medewerkers is om humanitaire en economische redenen vereist. Als we deze arbeidskrachten aan de glastuinbouw willen binden en een einde willen maken aan misstanden, die nog te vaak de negatieve beeldvorming in de media bepalen, dan moet de kogel een keer door de kerk. We moeten met elkaar echt stappen gaan maken, in het besef dat een ideale situatie een utopie is.

tuinbouw Nederland huisvesting van internationale werknemers in professionele wooncomplexen in de directe omgeving van hun werkgebied, de kassen van glastuinbouwondernemers. Als voorwaarden worden gesteld dat het er niet alleen mooi en representatief uit moet zien, maar het park moet vooral ook goed worden georganiseerd. Het uitzendbureau zorgt voor het beheer, maakt duidelijke afspraken met de toekomstige bewoners en draagt zorg voor de positieve uitstraling. Dat is in ieders belang; van de telers, de nieuwe bewoners, de gemeente en zeker ook van het uitzendbureau. Het voordeel van een groter wooncomplex is dat het goed te beheren is en beter te controleren dan een groot aantal individuele huizen. Waar die huisvesting vervolgens wordt gerealiseerd, verschilt per provincie en

merkt dat de trofee wordt geschonken aan ontwikkelaar Kees Preesman. Vanwege de coronamaatregelen was er dit jaar geen centrale uitreiking. De winnaars werden op hun eigen bedrijf bezocht met videocamera en onder meer rode loper, confetti en taart.